11 LISTOPADA
ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

Z GŁĘBI DZIEJÓW, Z KRAIN MROCZNYCH,

PUSZCZ ODWIECZNYCH, PÓL I STEPÓW,

NASZ RODOWÓD, NASZ POCZĄTEK,

HEN OD PIASTA, KRAKA, LECHA.

DŁUGI ŁAŃCUCH LUDZKICH ISTNIEŃ

POŁĄCZONYCH MYŚLĄ PROSTĄ.

ŻEBY POLSKA, ŻEBY POLSKA!

ŻEBY POLSKA BYŁA POLSKĄ!

„Żeby Polska była Polską”
przez 123 lata niewoli walczyły
całe pokolenia Polaków.
To im od 11 listopada 1918 r.
zawdzięczamy wolność,
poczucie dumy narodowej,
możliwość pielęgnowania
polskich tradycji oraz
honorowania bohaterów.
Dziś Ojczyzna oczekuje od nas
tego, co najważniejsze –
pamięci o jej wielkich synach
i miłości do ziemi ojczystej.

Opowiedz nam, moja Ojczyzno
jak matka dzieciom ciekawym
o latach znaczonych blizną
na wiekach chwały i sławy.
O wojach Mieszka nam powiedz,
o słupach nad Odrą stawianych
niech niesie twoją opowieść
wiatr halny i morskie szkwały. (...)
Wytłumacz nam, tak jak umiesz,
skąd czerwień i biel sztandarów,
niech ludzie żyją tu w dumie,
że taki wydał ich naród.
A jeśli wielka historia
i dla nas ma trochę miejsca,
bądź z wiernych mi najwierniejsza
i mnie weź sobie do serca.

Szczepkowski J., Opowiedz nam Ojczyzno

NIEWOLA

Jest rok 1772 - Prusy, Rosja i Austria sięgają po polskie ziemie w chwili, gdy Rzeczpospolita jest osłabiona, nie ma wielkiej armii, nie może się bronić. Nie pomaga opór garstki posłów na sejm rozbiorowy z Rejtanem na czele. Tracimy znaczną część Pomorza, Białorusi, Ukrainy, Małopolski.

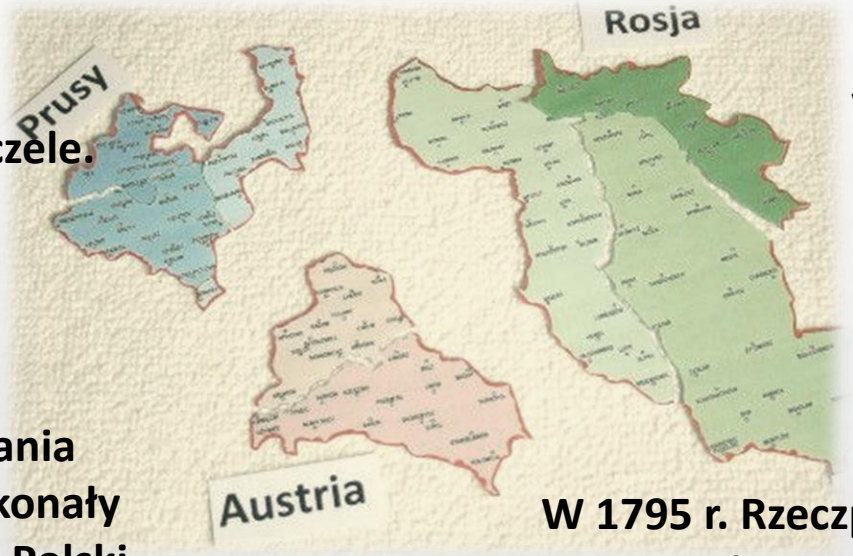

A jednak znajdują się w kraju oświeceni patrioci, którzy podejmują próby naprawy Rzeczpospolitej w ramach Sejmu Czteroletniego – Hugo Kołłątaj, Stanisław Staszic i inni pragną podtrzymać w Polakach nadzieję na przyszłość.

Na nic się jednak zdały starania patriotów. Prusy i Rosja dokonały w 1793 r. drugiego rozbioru Polski. Okroiły jej terytorium o Toruń, Gdańsk, Wielkopolskę i Mazowsze.

W 1795 r. Rzeczpospolita została rozgrabiona ostatecznie – zniknęła z map Europy na 123 lata. Kraju więc nie było, ale naród pozostał!

A naród walczył za Polskę, nie bacząc na potęgę wrogów i własne cierpienia.

POWSTANIA

W 1794 r. w serca Polaków wstąpiła otucha – na krakowskim rynku stawił się Tadeusz Kościuszko, który ogłosił powstańczą walkę o przywrócenie wolności ojczyźnie. Sam jako naczelnik złożył przysięgę na wierność Polsce i narodowi. Niestety, nie udało się pokonać wrogów mimo zaangażowania w walkę całego społeczeństwa. Odwaga Tadeusza Kościuszki, Józefa Bema, szewca Jana Kilińskiego czy chłopa Bartosza Głowackiego rozpalała jednak i wyobraźnię i serca organizatorów następnych zrywów narodowych.

W roku 1830 wybuchło w Warszawie powstanie listopadowe, a w 1863 styczniowe. Oba zakończyły się klęskami, ale ukazały męstwo i determinację Polaków znanych, takich jak gen. Jan Henryk Dąbrowski, Józef Wybicki, Józef Poniatowski czy Piotr Wysocki, jak i tych bezimiennych.

Wielu patriotów musiało opuścić kraj ojczysty opanowany przez zaborców, którzy prześladowali Polaków, np. wywożąc ich na Sybir, gdzie wycieńczał ich głód, mróz i tęsknota. Nigdy się jednak nie poddali ani rusyfikacji, ani germanizacji.

I WOJNA ŚWIATOWA

Wiara w lepszy los zagrzewała Polaków ze wszystkich zaborów do walki o Polskę na frontach I wojny światowej. W 1914 roku Józef Piłsudski zaczyna tworzyć Legiony Polskie. Miejscem powołania oddziałów polskich staje się też Francja, w której powstawała pod dowództwem generała Józefa Hallera Armia Polska, zwana Błękitną. Dowódcy pragnęli zwrócić uwagę świata na kwestię odzyskania niepodległości przez Polskę.

WOLNOŚĆ

Odwaga, męstwo i upór Polaków zaowocowały w końcu dotarciem do stacji Wolność! 11 listopada 1918 roku odzyskaliśmy niepodległość, a Rzeczpospolita powróciła na mapę Europy. Józef Piłsudski podjął trudne dzieło odbudowy państwowości polskiej.
Polacy znaleźli się we własnym domu!

Ojczyzna zwykłe słowo,
A tyle znaczy (...)

Ojczyzna – to jabłonie kwiatami obsypane
I modne chabry w zbożu i jasny śpiew skowronka
I srebnołuskie fale, odrzańskie i wiślane
Skalista grań tatrzańska i mazowiecka łąka (...)

Ojczyzna – to wsie, miasta, ulice i stadiony
I wszystkie polskie huty. I wszystkie polskie szkoły
To porty i okręty, i morza brzeg zielony –
To zwykły dzień roboczy i święta dzień wesoły.

Ojczyzna – to czas dawny, Ojczyzna – to czas bliski
To miły dom rodzinny i matki oczy jasne
Ojczyzna – to jest mowa znajoma od kołyski
Ojczyzna – to my sami, to serca nasze własne.

W. Szymborska, „Modlitwa za Ojczyznę Piotra Skargi"